Ai cứu Kontum trong cơn hấp hối

Kontum đáng mặt kiêu hùng,
Sánh vai Quảng Trị, so cùng Bình Long.

Sau khi mặt trận Tân Cảnh bi thảm bại, Tư lệnh Sư Đoàn 22 BỘ Binh chết mất xác tại mặt trận, thành phần Bộ Tham Mưu Sư Đoàn và chỉ huy trưởng các cấp cũng như binh sĩ bi bắt làm tù binh hay bị chết, chỉ một sồ rất ít chạy được về Kontum. Sư Đoàn 22 Bộ Binh tan rã. Vì thế phòng tuyến kiên cố nhất để bảo vệ thi xã Kontum coi như không còn nữa. Tòa Hành Chánh tỉnh Kontum với dân số 25.000 người sống trong thị xã đã hoang mang giao động cao độ, chuẩn bi tản cư. Tướng Ngô Du rất khổ tâm trong thời gian này. Ông bị xúc động khi được tin Đại Tá Lê Đức Đạt tử trận. Những hy vọng thắng trận vinh quang mà ông ấp ủ trong lòng trên 3 tháng nay đã tiêu tan và biến thành thảm bại cay đắng vì có những bất đồng giữa ông và Paul Vann, và thành kiến không tốt đẹp của Paul Vann đối với Đại Tá Lê Đức Đạt. Đo dó, bệnh tim của ông bị tái phát. Thông thường chiến thuật Cộng quân là thừa thắng xông lên. Do đó, chúng tôi không loại bỏ giả thuyết Cộng quân sẽ đánh Kontum, vì nơi đây chỉ có Địa phương Quân và Nghĩa Quân trấn giữ. Tướng Ngô Du phải cho tải phối trí lực lượng, điều động 2 Trung Đoàn Bộ Binh từ Ban Mê Thuột lên cố thủ Kontum, chỉ để lại một Trung Đoàn phòng thủ 7 tỉnh phía Nam của Quân Đoàn.

Đại Tá Lý Tòng Bá, Tư lệnh Sư Đoàn 23 Bộ Binh, được chỉ đinh làm Tư lệnh mặt trận Kontum. Tướng Ngô Du chỉ mong Tướng Hoàng Minh Thảo hoãn tấn công vào Kontum 5 ngày thôi, thì ông và Đại Tá Lý Tòng Bá đủ thời gian phối trí quân và đào công sự vững chắc phòng thủ thị xã này. Đường chuyển quân và tiếp vận chính giữa Pleiku-Kontum là Quốc lộ 14 rất yên tĩnh trong 3 ngày đầu, đến ngày thứ tư thì Cộng quân chiếm và đóng chốt đèo Chu Pao, giao thông bị gián đoạn. Rất may, khi địch chiếm đèo Chu Pao thì ta vừa chuyển quân xong. Cộng quân không tiến quân tiếp vào Kontum sau 5 ngày như Tướng Ngô Du dự tính mà đến 20 ngày sau. Như vậy, chúng ta có thể tin rằng Sư Đoàn 320 và Sư Đoàn 2 của Cộng quân đã tổn thất khá nặng trong các cuộc chạm súng trước đây với Lữ Đoàn Dù và Sư Đoàn 22 Bộ Binh. Các chiến xa T-54 của địch cũng bị tiêu hao tại phi trường Dakto do không lực Việt-nam Cộng-hòa bắn cháy và một số tại đồn Ben Hét do Cobra của Hoa Kỳ phá hủy. Vì thế, Tướng Hoàng Minh Thảo cần có thời gian củng cố lại đơn vị của ông chớ không thể mở cuộc tấn công mới ngay được.

Phối trí xong quân tại Kontum, Tướng Ngô Du ngã bệnh nặng. Tôi thấy ông ngày đêm ôm tim và nhăn nhó. Trước đó một ngày, ông đã điện thoại Tổng Thống Thiệu và yêu cầu Tổng Thống đề cử người thay thế ông. Tại Sài Gòn, Tổng Thống Thiệu và Đại Tướng Cao Văn Viên tham khảo ý kiến với nhiều vị Trung Tướng, nhưng không ông nào chịu lên làm Tư Lệnh Quân Đoàn II, vì biết tình hình rất đen tối tại đây. Cuối cùng, Tổng Thống Thiệu chọn Thiếu Tướng Nguyễn Văn Toàn, vì Tướng Toàn đồng ý tử thủ tại Kontum.
Đại Tá Lý Tòng Bả, người mà Paul Vann khẩn thiết yêu cầu Tướng Ngô Du đề nghị Tổng Thống Thiệu đề cử làm Tư lệnh Sư Đoàn 23 Bô Binh, nay đang nằm tại mặt trận chính. Paul Vann làm việc tại Kontum với Đại Tá Lý Tòng Bá trong lúc chưa có Cố vấn của Sư Đoàn. Paul Vann nhớ đến Đại Tá Rhotenberry là người làm Cố vấn cho Đại Tá Bá tại Bình Dương. Khi đưa Đại Tá Rhotenberry đến Kontum, Paul Vann nói: ông và tôi phải hết sức yểm trợ Đại Tá Bá vì tôi đã hứa với Đại Tướng Abrams là không để mất Kontum. Nếu mất Kontum, thì Kissinger, trưởng phái đoàn Hoa Kỳ tại hòa đàm Paris sẽ gặp nhiều khó khăn.

Thiếu Tướng Nguyễn Văn Toàn và Quân Đoàn II

Đầu tháng 5.1972, Tổng Thống Thiệu bổ nhiệm Thiếu Tướng Nguyễn Văn Toàn giữ chức vụ Tư lệnh Quân Đoàn II thay thế Trung Tướng Ngô Du. Trước khi nhận nhiệm vụ, Tướng Toàn trình diện Đại Tướng Cao Văn Viên và yêu cầu Đại Tướng thoả mãn cho ông về những thay đổi nhân sự. Ông cho rằng Quân Đoàn II thất trận là do Bộ Tham Mưu Quân Đoàn thiếu khả năng. Đến Pleiku, việc đầu tiên của Tướng Toàn là tập hợp các sĩ quan Quân Đoàn lại xỉ vã nặng lời. Ông chỉ trích Bộ Tham Mưu của Quân Đoàn yếu kém, thiếu khả năng tham mưu nên tình hình Quân Đoàn mới đen tối như hiện nay. Ông giận dữ và tỏ ý muốn đưa hết các sĩ quan trong Bộ Tham Mưu ra tuyến đầu với các đơn vị Tiểu Đoàn và Trung Đoàn để chiến đấu. Sau khi nghe tường trình về tình hình, ông chỉ thị Đại Tá Vĩnh Phúc, Trưởng Phòng IV Quân Đoàn, ra làm việc tại phi trường Kontum tiếp nhận vũ khi và đạn dược từ Sài Gòn không vận ra. Thời gian này, phi trường Kontum luôn luôn bị pháo kích bằng hỏa tiễn 122 ly, nên có vài phi cơ C-130 tiếp vận của ta đã bị trúng đạn bốc cháy.

Tướng Toàn kêu Trưởng Phòng II cùng với ông lên Kontum. Tôi liền cầm bản đồ theo ông lên trực thăng của Tư lệnh. Trên trực phăng chỉ huy chỉ có ông và tôi cùng sĩ quan Đại úy tùy viên. Tôi thấy Tướng Toàn rất lo âu, mồ hôi nhễ nhại, mặc dù khí hậu Cao Nguyên không nóng. Ông hỏi tôi: Anh cho biết, chúng ta có đủ khả năng giữ vững được Kontum không? Thời gian bay lên Kontum chỉ 20 phút, nên tôi phải trả lời ông rất ngắn gọn. Căn cứ theo các chuyện đã xảy ra tại mặt trận Tân Cảnh, tôi tính toán kỹ và nói: ThưaThiếu Tướng, ta có thể giữ được mặc dù quân địch có đến 3 Sư Đoàn (Sư Đoàn 320, Sư Đoàn 2, và Sư Đoàn 968), ta chỉ có 1 (Sư Đoàn 23 Bộ Binh). Điều kiện là Thiếu Tướng và Cố vấn Paul Vann phải thảo luận với nhau không có gì trục trặc xảy ra. Đại Tá Ly' Tòng Bá là người quen rất thân với Paul Vann đang ở tại mặt trận nên sẽ được Paul Vann giúp đỡ tận

tình. Sau này, tôi mới biết câu trả lời của tôi đã trùng hợp với lời khuyên của Đại Tướng Cao Văn Viên trước khi Tướng Toàn đi nhậm chức: ông lên trên đó phải chiều Cố vấn Paul Vann mới xong được.
Đến Kontum, Đại Tá Lý Tòng Bá và Đại Tá Rhotenberry hướng dẫn Tướng Toàn thăm tuyến đầu bảo vệ Kontum phia Bắc 5km. Tại đây, sĩ quan các cấp và binh sĩ Sư Đoàn 23 Bộ Binh, mỗi người một chiếc xẻng cá nhân, đang hăng say đào công sự phòng thủ. Tướng Toàn vui vẻ an ủi, khích lệ, và nhắc nhủ mọi người phải cố gắng chuẩn bị chiến đấu, quyết tâm tử thủ, không để Cộng Sản chiếm một tấc đất nào tại Kontum.Ô chỉ thị cho Đại Tá Lý Tòng Bá và các Trung Đoàn Trưởng, Tiểu Đoàn Trưởng phải nhọn một số binh sĩ can đảm thành lập ngay các tổ chống chiến xa bằng súng M72 Law, cho các binh sĩ này thực tập tác xạ vào các chiến xa hư của ta vào ngày kế để họ tin tưởng rằng vũ khí M72 Law của Mỹ có thể tiêu diệt được các chiến xa T-54 của Cộng quân. Ông cho Đại Tá Bá biết ông sẽ cho không vận Trung Đoàn còn lại của Sư Đoàn 23 Bộ Binh tại Ban Mê Thuột lên Kontum để Đại Tá Bá có đầy đủ quân số và thống nhất chỉ huy. Về hành chánh, Tướng Toàn chỉ thị Đại Tá Nguyễn Bá Long tự Thìn, Tỉnh Trưởng Kontum, phải lo trấn an và ủy lạo dân, làm cho họ tin tưởng vào chính phủ và quân đội. Khuyến khích dân chúng hết sức ủng hộ Quân Đoàn để tử thủ.

Trở về Pleiku, Tướng Toàn bàn ngay với Cố vấn Paul Vann nhiều giờ về kế hoạch bảo vệ Kontum. Sau đó, ông chỉ thi Đại Tá Hoàng, Tham Mưu Phó Chiến Tranh chính Trị Quân Đoàn xử dụng phi cơ C47 của ông đi Phan Thiết mua cá tươi và xoài tượng đem lên phân phát cho các binh sĩ tại Kontum để bữa ăn có thêm chất tươi. Chúng tôi ghi thêm vào đây một chi tiết quan trọng đóng góp vào cuộc chiến thắng tại Konfum mà ít người nhận biết được là trận Chu Pao. Chu Pao là cái Chốt Điểm mà Cộng quân bằng mọi giá phải giữ để ngăn chân sự tiếp viện từ Pleiku lên Kontum dưới làn mưa đạn của pháo binh và pháo đài bay B-52. Chu Pao là một ngọn đèo ngắn khoảng 4 km, nằm về phía Bắc Pleiku, nhiều đá lớn, nhiều hang động, chận ngay tỉnh lộ Pleiku-Kontum, chạy dài về phía Tây là rừng già, cây cối rậm rạp, dễ đàng điều quân tiếp cứu cho Chốt điểm. Vách núi thẳng đứng, chiến xa không thể huy động được. Nhiều binh sĩ Cộng Sản đã bị xiềng chân vào khẩu súng để không thể bỏ chạy. Rút kinh nghiệm đánh Chốt Điểm từ Sư Đoàn 2 Bộ Binh, Tướng Toàn đã chỉ thị cho Trung Tá Nguyễn Đức Dung chỉ để lại một đơn vi cầm chân địch, nghi binh tấn công chính diện như lâu nay, rồi dùng chiến xa và quân số còn lại mở Quốc lộ 14 phụ (bypass) vòng ra phía sau của Chu Pao, đánh thẳng vào Bộ Chỉ Huy địch. Địch bị đánh bất ngờ, chống đối yếu ớt, và khi cánh quân này đánh sâu vào hậu tuyến của địch, địch chạy tán loạn. Ngày 18.6.1972, Trung Tá Nguyễn Đúc Dung đã bắt tay được với Sư Đoàn 23 Bộ Binh và Tiểu Khu. Chính cuộc chiến thắng Chu Pao đã giúp cho lực lượng phòng thủ thêm vững mạnh và tinh thần dân chúng tại Kontum lên cao đã góp

phần rất lớn vào chiến trận Kontum kiêu hùng. Một quân nhân đã ghi vào một tảng đá hai câu thơ sau đây:

Chu Pao ai oán hờn trong gió.
Mỗi chiếc khăn tang, một tấc đường.

(NY14-May 26)SEEKING THE ENEMY--A column of South Vietnamese tanks patrols a road on the outskirts of the central highlands city of Kontum to guard against a North Vietnamese attack. Troops wait on roadside to fan out on patrol. (AP Wirephoto)(hrm61030str)1972

Vượt khỏi Chu Pao, đoàn xe thiết giáp và Biệt Động Quân qua cầu Dak-Bla tiến vào Kontum, đồng bào trong thi xã chạy ra xem rất đông, nồng nhiệt chào mừng và hô vang trời. Đây là chuyện ưa từng có trước đây. Tướng Toàn gắn cấp bậc Đại Tá tại mặt trận cho Trung Tá Nguyễn Đức Dung ở đầu cầu Dak-Bla. Tính đến ngày thứ ba, kể từ ngày nhậm chức, Tướng Toàn đã tăng cường cho Đại Tá Lý Tòng Bá 1 Trung Đoàn Bộ Binh, 1 Liên Đoàn Biệt Động Quân, trên 20 chiến xa thiết giáp, nhiều đạn dược, nguyên liệu và thuốc men mới được không vận từ Sài Gòn lên. Số đạn dược và nhiên liệu này đủ để bảo đảm cho các đơn vị tại Kontum phòng thủ trong thời gian một tháng. Tình hình Kontum bắt đầu sôi động lại. Các hỏa tiễn

122 ly của địch cứ đều đều rót vào các căn cứ quân sự và phi trường Kontum làm tinh thần dân và quân luôn luôn bị căng thẳng.
Về tình báo, Tướng Toàn chỉ thị tôi phải báo cáo cho ông biết trước ngày giờ Cộng quân tấn công vào Kontum và làm gấp kế hoạch trải thảm B-52 phía Bắc tuyến đầu của ta để ông và Paul Vann áp dụng kế hoạch khi địch tấn công. Hôm sau, tôi trình lên ông kế hoạch 100 boxes B-52 chận đứng các mũi tấn công và tiêu diệt các ổ phòng không của địch, căn cứ vào địa hình, địa vật và tin túc bằng không ảnh. Tướng Toàn và Paul Vann đã chấp thuận hoàn toàn ý kiến của tôi

Tướng Hoàng Minh Thảo của Cộng Sản bại trong đợt tấn công vào Kontum

Tướng Toàn rất chủ trọng đến vai trò tình báo. Lần đầu tiên trong binh nghiệp tôi phục vụ dưới quyền ông. Sau vài ngày làm việc, tôi thấy ông có vẻ có phần tin tưởng nơi tôi, nên tôi càng lo và cố sức chu toàn nhiệm vụ. Tôi đốc thúc các phần hành chuyên môn, nhất là các toán tình báo kỹ thuật, ngày đêm bám sát địch, không được chễnh mảng trong nhiệm vụ giao phó.
Ngày 13.5.1972, nhân viên kỹ thuật báo cáo đã bắt được mật điện của B3. Trong mật điện này, Bộ Tư lệnh B3 của Cộng Sản đã ra lệnh như sau: Mũi tấn công hướng Bắc. Sư Đoàn 2. Stop. Tăng cường mỗi Sư Đoàn 10 T54. Stop. Tấn công hướng Tây bắc Sư Đoàn 320. Stop. Ngày giờ tấn công 05GOO ngày 14.5.72. Stop. Tôi vội vàng trình ngay tin này cho Tướng Toàn. Đọc xong mật điện, ông liền bảo tôi theo ông lên Kontum.
Trong giao thông của tuyền đầu, Tướng Toàn và Đại Tá Lý Tòng Bá đi từng hầm để nhắn nhủ từng binh sĩ hãy can đảm nằm yên tại chỗ khi địch tấn công. Tướng Toàn nói: Khi địch nổ súng thì sẽ có B52 thả ngay trên đầu địch. Các em phải chịu khó bịt tai lại và hả miệng để bớt áp lực của bom nổ. Áp lực của bom sẽ rất lớn đối với các binh sĩ của ta vì theo kế hoạch đã vạch sẵn, B52 sẽ thả bom sát quân ta, ở mức an toàn là 500m thay vì l.OOOM như thường lệ.
Tại hầm chỉ huy của Sư Đoàn 23, Tướng Toàn, Paul Vann, Đại Tá Bá, Đại Tá Rhotenberry nghiên cứu trên bản đồ và thảo luận ví trí từng box B52 sẽ dội bom xuống và thời gian dội. Paul Vann gọi máy yêu cầu Trung Tướng chỉ huy không quân chiến lược Hoa Kỳ (Strategic Air Command) tại Thái Lan để thảo luận với ông về thể thức chuyển đổi các Boxes B52
cho thật hợp với tình hình mặt trận dưới đất. Paul Vann cũng điện đàm với Đại Tướng Abrams tại Sài Gòn khẩn khoảng cho ông được xử dụng hết tất cả 25 Boxes B52 dành để yểm trợ cho 4 Vùng Chiến Thuật trong ngày 14.5.1792, để quân Đoàn II có thế tiêu diệt địch tối đa. Đề nghi này được Đại Tướng Abrams chấp thuận. Đêm 13 rạng 14.5.1972, Tướng Toàn, Paul Vann và 2 Bộ Tham Muu Việt-Mỹ đều thức suốt đêm theo dõi tình hình từng phút và hồi hộp chờ đợi. Phi đoàn A37 của Sư Đoàn 6 Không Quân tại Pleiku túc trực 100%. Chiếc trực thăng của Chuẩn Tướng John Hill, Tư lệnh phó của Paul Vann cấp tốc gắn 2 đại liên 12.7 ly bên hông và

các xạ thủ luôn túc trực ở trực thăng. Tướng John Hill đang nghỉ dưỡng sức tại Cam Ranh để chờ ngày về nước, cũng đã tình nguyện ở lại để giúp Paul Vann đối phó với Cộng Sản tại mặt trận Kontum. Nhiều cặp phi cơ trực thăng võ trang Cobra của Hoa Kỳ đã ở trong tư thế sẵn sàng chiến đấu kể từ 12 giờ đêm. Hai đoàn B52 cất cánh từ đảo Guam và Sattahip ở Thái Lan đã cất cánh và xuất hiện trên bầu trời biển Thái Bình Dương. Tất cả hồi hộp chờ đợi giờ G (tức 5GOO sáng). Kém 5 phút đến 5g, Đại Tá Bá báo cáo trên máy rất lớn, địch đã bắt đầu nổ súng. Trực thăng của Chuẩn Tướng John Hill với 2 đại liên 12.7 ly cất cánh đầu tiên, tiếp theo là trục thăng của Paul Vann, và sau cùng là trực thăng chỉ huy của Tướng Toàn bay về hướng Kontum trong sương mù. Paul Vann ra lệnh cho phi hành đoàn B52 vào vùng đúng 5g ngày 14.5.72. Tất cả 25 Boxes B52 đồng loạt bấm nút thả xuống trên 3.000 quả bom đủ loại, từ 100 lbs đến 500 lbs, trên đầu Sư Đoàn 320 và Sư Đoàn 2 của Cộng quân, tiếng nỗ long trời lở đất, khói bụi bay mịt mù. Diện tích trải thảm của các B52 là 75 km2. Tiếp theo, từng đoàn A37 và AD6 của Sư Đoàn 6 Không Quân Việt-nam Cộng-hòa bay vào mục tiêu, tiếp tục bắn vào các chiến xa và các ổphòng không địch. Vì bị áp lực quá mạnh của bom, nhiều đoàn quân của Cộng quân bị ngất ngư, đã hốt hoảng chạy lui về phía sau, lại bị trực thăng của Chuẩn Tướng John Hill và trực thăng võ trang Cobra bọc hậu thanh toán rất nhiều.
Tại tuyến đầu, 9 chiến xa T54 của địch nằm ngoài khu ném bom của B52 đã hốt hoảng lao về phía ta và đã bi các chiến xa của ta bắn cháy mất 6 chiếc. Ba chiếc còn lại bỏ chạy, nhưng vì các chiến binh của Cộng quân điều khiển các chiến xa này bị sức dội quá mạnh của bom, không còn chủ động được, nên các binh sĩ của ta nhào ra bắt sống. Một giờ sauTư Toàn và Paul Vann bay vào vùng thả bom B52 để kiểm soát thì thấy rất nhiều xác củaư. Paul Vann thấy một số Cộng quân lảo đảo đi trong các hố bom B52, đã hạ thấp trực thăng xuống cho Trung úy Huỳnh Văn Cai, Trung úy tùy viên, dùng M16 thanh toán.

Không quân của ta và của Hoa Kỳ tiếp tục thanh toán tàn quân và các ổ phòng không địch trong vùng suốt ngày 14.5.1972. Trong các cuộc oanh kích này, Không quân ta bị thiệt mất một AD6 do Thiếu Tá Phạm Thặng làm hoa tiêu. Phòng không địch đã bắn trúng chiến phi cơ do Thiếu Tá Thặng lái khiến ông bị tử thương và chiến phi cơ rớt ở phía Nam Kontum (Thiếu Tá Phạm Thặng là anh ruột của Đại úy Phạm Thục, hoa tiêu trục thăng, là em rể tôi).
Kế hoạch trải thảm B52 đã dứt điểm cuộc tấn công đầu tiên của 2 Sư Đoàn Cộng quân vào Kontum. Trong trận này, chắc chắn Tướng Hoàng Minh Thảo, Tư lệnh mặt trận B3, đã phải ôm hận vì đã gặp phải một tay đối thủ nguy hiểm là Tướng Toàn, một vị Tướng có nhiều kinh nghiệm khi điều khiển chiến trường. Theo ước tính về phía Hoa Kỳ, trong cuộc tần công này, địch đã thiệt mất 1.000 quân và 20 chiến xa T54. Quân ta đã thắng trận đầu. Các chiến xa T54 của địch mà ta bắt sống được, mang về triển lãm tại Sài Gòn. Sau trận đánh này, các binh sĩ Việt-nam Cộng-hòa đã đặt tên cho Paul Vann là “ông B52”.

Cuối cùng Cộng Sản đại bại tại Kontum.
Thị xã Kontum được xây cất bên cạnh bờ sông Dak-Bla nằm về phía hướng Bắc. Sông Dak-Bla uốn quanh như con rồng rất đẹp và cảnh hai bên bờ song rất thơ mộng, nước sông chảy mạnh từ hướng Đông qua hướng Tây. Dân số Kontum độ 25.000 người, cả Kinh lẫn Thượng, đa sồ sinh sống trong thị xã và các vùng phụ cận thị xã. Khoảng 70% dân số theo đạo Thiên Chúa. Vì thế, Tòa Giám mục giáo phận Kontum (gồm Kontum và Pleiku) đã được đặt ở số 44 Trần Hưng Đạo, Kontum, do Đức Cha Seitz, một giáo sĩ thừa sai người Pháp làm Giám Mục. Ông nói và viết thông thạo cả tiếng Việt lẫn tiếng Thượng. Ông đã bị Cộng Sản trục xuất sau ngày 30.4.1975.
Kế hoạch phòng thủ Kontum được giao cho Sư Đoàn 23 Bộ Binh của Đại Tá Lý Tòng Bá. Sư Đoàn này có nhiệm vụ đảm trách 3 mặt nặng nhất của tỉnh là Đông, Tây và Bắc. Hướng Nam có phần nhẹ hơn nhờ những chướng ngại vật của thiên nhiên là con song Dak-Bla, nên giao cho Địa Phương Quân và Nghĩa Quân đảm nhiệm.
Sự thảm bại cay đắng trong trận ngày 14.5.1972, Tướng Hoàng Minh Thảo và các Cộng quân đã phải kiểm thảo rất chu đáo để rút kinh nghiệm. Một câu hỏi quan trọng đã được Tướng Hoàng Minh Thảo đặt ra: Tại sao đối phương biết được rõ lực lượng và ngày giờ Cộng quân sẽ tấn công để xử dụng B52 ồ ạt? Tướng Thảo đoán rằng có thế kỹ thuật bắt diện đài của đối phương cao nên đã bắt được cả những mật lệnh mà Bộ Tư lệnh B3 của ông đã đánh đi. Rút kinh nghiệm, ông không xử dụng điện đài nữa mà xử dụng điện thoại để liên lạc. Vì thế, sau ngày 14.5.72, cả toán kỹ thuật của Quân Đòan II đều ngạc nhiên không thấy địch lên máy nữa. Tôi làm phúc trình lên Tướng Toàn về sự việc này và ước tính địch còn khả năng tấn công ta vài đợt nữa trong những ngày sắp tới Quân Đoàn nên cẫn thận,

không nên khinh địch. Tôi đã liên lạc với ông Archer, trưởng toán tình báo của Tòa Đại Sứ Hoa Kỳ và mượn được hai máy nghe lén điện thoại. Loại máy này rất tối tân, chỉ nhỏ bằng nắm tay, ta chỉ cần đâm vào dây điện thoại của địch bằng cây kim, rồi cắm máy, chui vào bụi cây cách nơi cắm vài trăm thước cũng nghe được các cuộc điện đàm của địch. Tôi liền cho các biệt kích lọt vào các khu hậu cần của địch, xử dụng máy điện thám nghe lén điện thoại của địch, nhưng chưa ghi nhận được điều gì quan trọng.

Vinh nhục trong ngành tình báo

Ngày 20.5.1972, Thiếu Tá Hùng, Trưởng Phòng 2 Tiểu Khu Kontum, báo cho tôi biết một tin động trời là đặc công Cộng Sản đã vượt qua sông tiến vào chiếm được gần nửa thành phố. Bị bất ngờ, tôi hoảng hốt chạy vào Trung Tâm Hành Quân của Quân Đoàn để tìm hiểu thật lhư. Đại Tá Long, tỉnh trưởng Kontum, cho tôi biết độ 2 tiểu đoàn đặc công của cộng quân đã lợi dụng đêm tối có nhiều sương mù, lội qua song và tiến chiếm phi trường, kho đạn và khu Tòa Giám Mục trong thành phố. Cuộc giao tranh giữa Địa Phương Quân và Nghĩa Quân của Tiểu Khu với đặc công của địch rất dữ dội. Khu dân chúng và khu Tòa hành Chánh chưa có địch xuất hiện.

Đúng 5g sáng, Tướng Toàn được báo cáo về cuộc tấn công này, ông ta hối hả chạy vào Quân Đoàn. Vừa gặp tôi ông liền quát tháo om sòm và dọa đưa tôi ra Tòa án Quân sự. Ông hỏi: Tại sao để cho đặc công Cộng quân vào chiếm thi xã Kontum mà không hay biết? Tôi nghiêm người đứng chiu trận. Biết nói gì bây giờ ? Binh sĩ ta hời hợt, mới thắng một trận mà đã khinh địch. Cấp chỉ huy của ta thiếu đôn đốc và kiểm soát. Cộng quân rất tinh ranh, chúng biết yếu điểm của ta nên đã lợi dụng địa hình địa vật xử dụng đặc công len lỏi vào thị xã bằng hướng phòng thủ yếu nhất.

Lúc 5g sáng ngày 20.5.72, Tướng Toàn và tôi bay lên Kontum. Trên trực thăng, tôi không dám nhìn thẳng vào ông vì biết ông đang nóng giận và lo âu. Đến Bộ Chỉ Huy của Đại Tá Lý Tòng Bá, chúng tôi thấy nơi đây bi Pháo kích nên trực thăng phải tìm cách lượn quanh để tránh đạn mới đáp xuống được. Trực thăng vừa đáp xuống thì chúng tôi thấy Đại Tá Bá và Bộ Tham Mưu của ông đang hốt hoảng chạy ra khỏi hầm chỉ huy và hình như đang muốn di chuển đi nơi khác. Mặc dù tiếng đại liên và AK47 nổ chát chúa rất gần, Tướng Toàn vẫn bình tĩnh nói lớn với Đại Tá Bá: **"Tử thủ, ông và tôi không chết nơi đây đâu!"**

Không chạy đi dâu hết. ông yêu cầu Đại Tá Bá cho biết tình hình như thế nào. Đại Tá Bá chỉ vào khu nghĩa địa của thành phố cách hầm chỉ huy của ông độ 300m và cho biết một Đại Đội đặc công của địch đang cố thủ ở đó. Ông đã xử dụng một Đại Đội Trinh Sát tinh nhuệ nhất của Sư Đoàn vào nhằm chiếm lại khu vực này nhưng gặp sự kháng cự rất mãnh liệt, 2 chiến xa bị cháy, Đại Đội Trinh Sát không tiến lên được.

Tướng Toàn bảo đưa máy cho ông chỉ huy và chỉ thị trong máy:

Tư lệnh Quân Đoàn II ra lệnh!
-Bằng mọi giá phải thanh toán sạch đặc công Cộng quân ở đó. Tôi đang đứng ở đàng sau các anh và chờ kết quả. Bên kia đầu máy trả lời:
-Nghe lệnh! Tin mặt trời rõ! Tôi đang thi hành.
Tiếng đại liên trên 3 chiến xa đang nổ dòn trong nghĩa địa.
Trong khi đặc công tràn vào thành phố, Chuẩn Tướng John Hill dùng trực thăng có gắng 2 khẩu đại liên 12.7 ly bay quan sát vùng Võ Định (Bắc Kontum 15km) và thấy nhiều đơn vị Cộng quân di chuyện về hướng Nam, ông liền tác xạ liên tục và báo cho Paull Vann biết để xử dụng B52. Ngay hôm đó, Paul Vann đã xử dụng trên 10 Boxes B52 để làm áp lực địch. Thiếu Tương Toàn quan sát mặt trận và chỉ thị thêm cho Đại Tá Bá đề phòng tuyến đầu vì địch có ý định tấn công phía trước trong khi ta đang bấn loạn bên trong. Sau một giờ đánh nhau ác liệt với đặc công của địch, Đại Đội Trưởng Trinh Sát báo cáo trong máy:
-Trình mặt trời ! Tôi đã thanh toán xong đặc công tại khu nghĩa đia. Tướng Toàn đáp:
-Tốt ! Tôi sẽ thưởng công cho anh.

Đại Tá Nguyễn Bá Long tự Thìn, Tỉnh Trưởng Kontum, chạy qua trình diện Tướng Toàn đã bi xỉ vả một trận tơi bời. Sau đó, Tướng Toàn bảo Đại Tá Long cùng ông lên xe chạy thẳng vào khu Tòa Giám Mục và nói: Có gì ông chết tôi cũng chết. Đại Tá Long hướng dẫn Tướng Toàn đến quan sát các ổ kháng cự của đặc công Cộng quân trong các tòa nhà được xây cất kiên cố từ thời Pháp trong khu Tòa Giám Mục, đang chống trả với Địa Phương Quân. Tướng Toàn liền tăng cường cho Đại Tá Long 5 chiến xa, 1 Liên Đoàn Biệt Động Quân, và chỉ thị nếu cần bắn sập một vài tòa nhà trong khu Tòa Giám Mục để tiêu diệt đặc công thì cứ làm, sau này chính phủ sẽ xây cất lại nhưng cố gắng đừng gây thiệt hại về nhân mạng cho dân chúng đang ở trong khu. Hai ngày sau, Đại Tá Bá và Đại Tá Long mới thanh toán sạch sẽ các lực lượng đặc công Cộng quân trong thành phố. Bên ta thiệt hại nhẹ.

Kontum kiêu hùng
Cuộc tấn công của đặc công Cộng quân đã bị ta thanh toán trong ba ngày. Các đơn vị chính quy của Cộng quân được bố trí xung quanh để tiền vào thị xã hợp đồng tác chiến với đặc công đã bị B52 và Không Quân ta tiêu diệt. Cuộc tấn công đợt 2 của Tướng Hoàng Minh Thảo tiến chiếm Kontum coi như thất bại. Cộng quân điên cuồng trả đũa trong những ngày kế tiếp bằng những hỏa tiễn 122 ly rót vào thị xã liên tục ngày đêm, bất kể khu quân sự hay dân sự. Kontum luôn luôn ở trong tình trạng căng thẳng. Tôi làm tờ trình ước tính tình báo lên Tướng Toàn và Paul Vann là địch còn khả năng tấn công ta đợt 3 trong vòng 10 ngày tới. Sư Đoàn 968 trừ bị của mặt trận B3 của Tướng Hoàng Minh Thảo vẫn còn chưa ra quân. Ước tính mức độ và cường độ đợt 3 yếu hơn đợt 1. Tướng Toàn và Paul Vann tiếp

tục nghiên cứu và xử dụng kế hoạch 100 Boxes B52 mà tôi đã trình khi Tướng Toàn mới nhậm chức. Paul Vann có uy tín với Đại Tướng Abrams nên được xử dụng nhiều Boxes B52 hơn các Quân Đoàn khác.
Đúng 5g sáng ngày 28.5.1972, Cộng quân tấn công đợt 3 vào Kontum bằng 3 mũi chính:
Mũi từ hướng bắc do lực lượng Sư Đoàn 2 Cộng quân
Mũi 2 từ hướng Tây Bắc do lực lượng Sư Đoàn 320.
Mũi 3 từ hướng Nam do lực lượng Sư Đoàn 968.
Trong đợt tấn công này, địch không dùng chiến xa T-54. Mũi 1 và 2 đã gặp sự kháng cự mãnh liệt của các chiến sĩ can trường của Sư Đoàn 23 Bộ Binh. Địch đã xung phong nhiều đợt để cố chiếm tuyến phòng thủ đầu của ta nhưng đều bị đẩy lui. Phi cơ chiến đấu của Sư Đoàn 6 Không Quân tại Pleiku xuất trận liên tục
Để yểm trợ quân ta tại tuyến đầu. Mũi 3 do lực lượng Sư Đoàn 968, một lực lượng trừ bị của Tướng Hoàng Minh Thảo phụ trách. Lực lượng này mới tham gia trận Kontum lần đầu, chưa nếm mùi B52 nên khí thế có vẻ mạnh hơn mũi 1 và 2.
Sông Dak-Bla bọc chung quanh phía Nam thi xã là một chướng ngại vật thiên nhiên ngăn chân không cho địch tiến quân một cách dễ dàng. Sư Đoàn 968 cố gắng vượt sông, nhưng bị các phòng tuyến của Đia Phương Quân và Nghĩa Quân ngăn chận. Paul Vann đã xử dụng các phi tuần của Không Quân Hoa Kỳ cất cánh tù Thái Lan trợ chiến, sau đó, ông mới gọi các phi vụ B52 đến trải thảm. Trong ngày 28.5.72 này, Paul Vann cũng đã được Đại Tướng Abrams cấp 25 Boxes B52 cho mặt trận Kontum. Hai bên quần thảo nhau suốt ngày; đến tối địch vẫn không chiếm được vị trí nào của ta. Tướng Hoàng Minh Thảo thấy không thể kéo dài cuộc tấn công vì sợ B52 đến dội bom, đã ra lệnh rút lui thật nhanh.
Tại cuộc hòa đàm Paris, có lẽ Lê Đức Thọ cũng điên đầu vì Cộng quân chưa tạo được một chiến thắng nào tại Kontum, Quảng Trị hay Bình Long để yểm trợ yêu sách với Kissinger. Trận Kontum kéo dài đến 3 tháng (3, 4, 5.1972) mà Cộng quân chẳng những không chiếm được một vị trí nào mà còn bị thiệt mất một số quân khá lớn. Theo ước tính của giới quân sự HoaKỳ, trong trận đánh kéo dài này, mặt trận B3 của Tướng Hoàng Minh Thảo bị thiệt mất khoảng một Sư Đoàn rưỡi, 30 chiến xa T-54 và nhiều đại pháo, phòng không bị thiêu hủy. Sau trận này, Sư Đoàn 2 Sao Vàng của Cộng quân đã hoàn toàn bi xóa tên.

Kontum đáng mặt kiêu hùng,
Sánh vai Quảng Trị, so cùng Bình Long.

Ngày 31.5.1972, Tổng Thống Thiệu lên Kontum ủy lạo binh sĩ và gắn cấp bậc Chuẩn Tướng cho Đại Tá Lý Tòng Bá.
Như chúng ta đã biết, song song với kế hoạch tấn công Kontum, Cộng Sản đã tung một Sư Đoàn tấn công Bắc Bình Định, Quận Hoài Nhơn, nhằm cắt

đường tiếp tế, phân tán lực lượng phòng thủ, cắt đôi Miền Trung. Sư Đoàn 23 Bộ Binh đã được đưa tăng phái trên chiến trường Kontum, Sư Đoàn 22 Bộ Binh đang lâm trận nặng tại Tân Cảnh, nên Bắc Bình Định có thể nói là đã bỏ ngỏ, chỉ có lực lượng Địa phương Quân và Nghĩa Quân không thể nào chống đở nổi sức tiến công của Sư Đoàn Cộng Sản, họ phải rút về Bồng Sơn. Lực lượng Tổng Trừ Bị Thủy Quân Lục Chiến, Nhảy Dù phải tăng cường ra Quân Khu 1, Trung Đoàn 4 Bộ Binh thuộc Sư Đoàn 2 đồn trú tại Quảng Ngãi cũng phải di chuyển ra Huế. Như đã đề cập trước đây, mục tiêu của Hà Nội là cắt đôi Miền Nam.
Tái chiếm Bắc Bình Đinh thật là một vấn đề quả khó khăn, không đơn giản. Về quân số, sau khi tham gia chiền trường Dakto Tân Cảnh, Kontum, Sư Đoàn 22 Bộ Binh chỉ còn lại 1/3 quân số, tuyển mộ để bổ sung không được. Tướng Nguyên Văn Toàn đưa ra kế hoạch "Đôn Quân ". Theo tâm lý, quân nhân chỉ muốn phục vụ gần nhà (gia đình), do đó, việc tuyển mộ Địa Phương Quân và Nghĩa Quân dễ dàng hơn. Sau khi thăm viếng 12 Tiểu Khu trực thuộc, nghiên cứu tình hình an ninh của các Tiểu Khu, Tướng Toàn quyết định lấy 11 Tiểu Đoàn Địa Phương Quân của các Tiểu Khu, đôn lên Chủ Lực Quân, bổ sung cho Sư Đoàn 22 Bộ Binh, và tuyển mộ binh sĩ cho Địa Phương Quân, Nghĩa Quân. Chương trình huấn luyện binh sĩ phải được thực hiện gấp rút để họ có thể hội nhập vào môi trường sinh hoạt mới, nhận lãnh nhiệm vụ mới. Đặc biệt, binh sĩ Địa phương Quân của 12 tỉnh này, lâu nay họ đã chứng tỏ có khả năng tác chiến cao, giữ vững an ninh diện địa trong lúc Sư Đoàn 22 Bộ Binh đi hành quân xa như đã đề cập ở phần trên, cho nên, việc huấn luyện thực hiện rất nhanh chóng, nhưng cũng phải mất khoảng ba tháng.
Sau khi huấn luyện xong, Sư Đoàn 22 Bộ Binh mở cuộc hành quân hỗn hợp với Thiết Giáp, bắt đầu tiến chiếm Bắc Bình Định. Chỉ trong vòng 5 ngày, Sư Đoàn 22 Bộ Binh đã đẩy lui Sư Đoàn địch ra khỏi khu vực, giải tỏa Quốc Lộ 1, tái lập an ninh xã áp, thành công không the tưởng tượng được. Tướng Healy Cố Vấn Quân Đoàn II (thay thế John Paul Vann, (tử nạn máy bay vì thăm tiết) báo cáo với Tướng Abram. Tướng Abram lúc bấy giờ là Tham Mưu Tưởng Lục Quân Hoa Kỳ. Không thế tưởng tượng được, một Sư Đoàn mới vừa bi thiệt hại mất đến 2/3 quân số, lại có thể đánh với một Sư Đoàn thiện chiến địch, chưa kể đến Chủ Lực Tỉnh địch tại địa phương, để chiếm lại Bắc Bình Định trong một thời gian kỷ lục như vậy, Tướng Abram gởi điện tín qua Sài Gòn yêu cầu xác nhận một lần nữa: "đơn vị nào đã tái chiếm Bắc Bình Định ? ". Câu trả lời vẫn là Sư đoàn 22 Bộ Binh.
Những chiến tích huy hoàng của Quân Lực yiệt-nam Cộng-hòa trong suốt cuộc chiến 20 năm, chẳng sách nào, tác gia nào ghi lại (cùng lắm chỉ viết vài giòng), bởi vì, những chứng liệu này chứng minh một cách hùng hồn về những sai lầm chiến lược của giới lãnh đạo Hoa Kỳ, những cố tình bôi lọ của nhóm truyền thông, phản chiến Hoa Kỳ, và những khả năng quân sự yếu kém của kẻ thù Miền Bắc được tô son bằng

tuyên truyền, với những huyền thoại thời chống Pháp.
Lúc bấy giờ, Tướng Toàn khi nào cũng có sẵn sàng 2 Sư Đoàn tập trung hành quân lưu động, khiến địch quân khó ước tính được tình hình và chọn lựa chiến trường. Đến năm 1973, sau khi Hiệp Đinh Paris ký kết, Cộng Sản vẫn không ngừng vi phạm. Bộ Chỉ Huy Mặt Trận B3 của Cộng Sản đóng tại Đức Cơ điều động các đơn vị của họ đi "dành dân lấn đất" và pháo kích bừa bãi, bất chấp sự hiện diện của ủy Ban Liên Hiệp Quân Sự Kiểm Soát Đình Chiến. Điển hình, vào một ngày trong tháng 5.1974, địch đặt hoả tiễn từ Đức Cơ bắn qua phi trường Pleiku, và thị xã Pleiku. Tướng Toàn cho mời Ủy Ban Liên Hiệp Quân Sự Kiểm Soát Đình Chiến đến và cho biết nếu Cộng Sản còn tái phạm, ông ta sẽ có biện pháp trả đũa. Một tuần sau, địch lại pháo kích. Tướng Toàn thông báo cho toán Ủy Ban Liên Hiệp Quân Sự Kiểm Soát Đình Chiến tại Đức Cơ phải ra khỏi Đức Cơ trong vòng hai tiếng đồng hồ. Đúng hai giờ sau, tất cả phi pháo khiển dụng trong vùng oanh kích, tác xạ Đức Cơ, gây thiệt hại nặng nề về cơ sở, phương tiện liên lạc tại đây. Kể từ đó Cộng Sản mới giảm bớt vi phạm.
Tin tức tình báo cho biết, Cộng Sản đang tập trung mọi nỗ lực tại Đức Cơ để chuẩn bị một trận chiến qui mô, có lẽ sẽ tấn công Ban Mê Thuột. Tướng Toàn đã hoạch định một cuộc hành quân với 2 Sư Đoàn cơ hữu chuẩn bị tiến đánh Đức Cơ, giữ cho Ban Mê Thuột an toàn. Tuy nhiên, chỉ còn hai tuần nữa để khởi sự, Tường Toàn nhận được lệnh bàn giao chức vụ cho Tướng Phạm Văn Phú. Trong dịp bàn giao, Tướng Toàn nhấn mạnh nhu cầu thiết yếu là phải thanh toán Đức Cơ. Nhưng có lẽ vì bận rộn, hay một lý do nào khác (kém ưu tiên) mà cuộc hành (quân Đức Cơ không được Tướng Phủ thực hiện hai tuần lê sau đó. Nếu phá tan Đức Cơ, Cộng Sản phải mất ít nhất là 6 tháng đễ có thể bổ sung quân số, tiếp liệu và quân dụng,… cho cuộc hành quân tiến đánh Ban Mê Thuột sau này. Tiếc thay !

(Trích từ NHỮNG SỰ THẬT
CHIẾN TRANH VIỆT NAM 1954-1975) .

Nguồn:http://www.quehuongngaymai.com/forums/showthread.php?125888

www.vietnamvanhien.net